

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز
معاونت پژوهشی و فناوری
مرکز تحقیقات سیاست گذاری سلامت

بررسی تحلیلی خشونت های اعمال شده علیه پرستاران شاغل در
بیمارستان های عمومی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

توسط:
دکتر نیما غضنفری

پایان نامه ارائه شده به تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی شیراز
به عنوان بخشی از فعالیت های تحصیلی لازم جهت دریافت مدرک تحصیلی MPH در رشته :

سیاست گذاری سلامت

استاد راهنما:
جناب آقای دکتر بهنام هنرور

اردیبهشت ماه ۱۳۹۸

بپاس فراوان از:

استاد عزیز و ارجمندم جناب آقای دکتر بهنام هنرور که ساگردی ایشان آموختنی های علمی و اخلاقی بسیاری را برایم به ارمغان آورد؛

استاد بزرگوار جناب آقای دکتر کامران باقری لنگرانی، به پاس راهنمایی های روشنگرانه؛

استاد گرامی جناب آقای دکتر بادی رفیعی شهرکی، به پاس دانش فراوانشان و زحمات خانم دکتر سارارستمی که تمامی این عزیزان در نگارش خط

به خط این پایان نامه یاری ام نمودند.

باتقدیر بی پایان از:

سرکار خانم دکتر پروانه جلالی و سرکار خانم ایزدی که مراد طول اجرای این پایان نامه همراهی کردند.

و بانسکر از همکاری صمیمانه ی:

اعضای محترم مرکز تحقیقات سیاست گذاری سلامت دانشگاه علوم پزشکی شیراز، پرسنل و پرستاران محترم بیمارستانهای نازی، شهید فقیهی و

شهید رجایی شیراز و معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی شیراز.

حق برداشت

نسخه برداری (به هر روش) چه از متن کامل یا از استخراج‌ها تنها با هماهنگی استاد راهنما و نویسنده ثبت شده و بر اساس دستورالعمل ارائه شده توسط کتابخانه مرکزی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز امکان پذیر است (جزئیات از طریق کتابخانه دانشکده مربوط قابل دسترسی است). تکثیر نسخه‌های بیشتر، به هر شکلی از کپی‌های موجود، بر اساس این دستورالعمل بدون اجازه کتبی استاد راهنما و نویسنده، امکان پذیر نیست.

مالکیت حقوق معنوی ذکر شده در این پایان نامه، متعلق به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز است. در صورت هرگونه توافق قبلی بر خلاف این مالکیت با شخص سوم، امکان استفاده بدون اجازه کتبی دانشگاه که شرایط چنین توافقی را تعیین می‌نماید، مجاز نمی‌باشد.

استفاده از پایان نامه در مقاله‌ها یا هر نوشته علمی دیگر، منوط به ذکر منبع و با رعایت ضوابط انتشارات دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز می‌باشد.

تاییدیه صحت پایان نامه

بسمه تعالی

اینجانب دکتر نیما غزنفری دانشجوی مقطع MPH در رشته سیاستگذاری سلامت به شماره دانشجویی ۹۵۲۳۹۰۸۰۱۱ تایید می‌نمایم که کلیه نتایج این پایان نامه، حاصل کار اینجانب و بدون هر گونه دخل و تصرف است و موارد نسخه برداری شده از آثار دیگران را با ذکر کامل مشخصات آورده‌ام. در صورت اثبات خلاف مندرجات فوق، به تشخیص دانشگاه مطابق با ضوابط و مقررات لازم (قانون حمایت از حقوق مولفان و مصنفان و قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی، ضوابط و مقررات آموزشی، پژوهشی و انضباطی ...) با اینجانب رفتار خواهد شد و حق هر گونه اعتراض در خصوص احقاق حقوق مکتسب و تشخیص و تعیین تخلف و مجازات را از خویش سلب می‌کنم. در ضمن، مسئولیت هر گونه پاسخ گویی به اشخاص، اعم از حقیقی و حقوقی و مراجع ذی صلاح (اعم از اداری و قضایی) بر عهده خودم خواهد بود و دانشگاه هیچ مسئولیتی در این باره نخواهد داشت.

نام و نام خانوادگی دانشجوی: دکتر نیما غزنفری

امضا و تاریخ: ۱۳۹۸/۰۲/۲۳

دکتر نیما غزنفری
Dr. N. Ghaznafari Pharm.D.
نظام پزشکی ۱۹۱۲۷-د
ma
2

مقدمه: پرستاران در مقایسه با دیگر شاغلین چه در حرفه های سلامت و چه در حرفه های غیر از آن به طور قابل توجهی با پدیده ی خشونت در محل کار خود مواجه هستند. بنابراین این مطالعه در تلاش است تا زوایای مختلف و متعدد خشونت علیه پرستاران در بیمارستان های عمومی شهر شیراز را بر همگان نمایان سازد.

روش کار: این مطالعه ی مقطعی در بین سالهای ۲۰۱۷ تا ۲۰۱۸ میلادی و بر اساس روش نمونه گیری تصادفی چند مرحله ای صورت پذیرفت. انواع طبقه بندی خشونت های مشاهده شده شامل: تهدید شفاهی، سوء استفاده ی شفاهی، سوء استفاده ی فیزیکی، سوء استفاده ی جنسی و آزارهای قومیتی بود که این نوع خشونت ها از طرف بیماران، همراهان بیماران و همکاران (پزشک...) علیه پرستاران صورت می پذیرفت که تمامی اینها از طریق سوالات موجود در چک لیست های تحویلی به پرستاران مشخص گردیدند و در نهایت هم تمام منابع اطلاعاتی از طریق نرم افزار SPSS مورد آنالیز صورت پذیرفت.

نتایج: تعداد پرستارانی که تا انتها در مطالعه باقی ماندند ۴۰۵ نفر بودند که بطور کلی میانگین سنشان بین $30/2 \pm 7/1$ سال بود و نسبت جنسیت زن به مرد در بین پرستاران مورد مطالعه ما ۴/۲ بود. در بین نمونه ی مورد بررسی (۸۹/۶٪) ۳۶۳ نفر حداقل یک نوع خشونت را تجربه کردند در حالیکه اکثریت آنها (۶۸/۴٪) بیش از یک نوع خشونت را متحمل شدند. به ترتیب بیشترین میزان خشونت مشاهده شده علیه پرستاران شامل: سوء استفاده شفاهی (۸۳/۹٪)، تهدید شفاهی (۲۷/۶٪)، خشونت فیزیکی (۲۱/۴٪)، سوء استفاده جنسی (۱۰/۸٪) و آزار قومیتی (۶/۱٪) بودند که توسط پرستاران گزارش گردیدند. از لحاظ منبع ایجاد خشونت هم به ترتیب بیماران با ۷۰/۶٪ موارد، همراهان بیماران با ۴۳/۱٪ موارد و همکاران در کادر درمان با ۴/۱٪ موارد مهمترین منابع بودند. لازم به بیان است که پرستاران غیررسمی، پرستاران با قومیت های غیر از فارس، پرستاران دارای بیماری، پرستارانی که در شیفت هایی غیر از عصر بودند و آنهایی که تجربه کاری خیلی کم یا زیاد داشتند بیشتر از باقی پرستاران مورد خشونت قرار گرفتند و بطور ناباورانه ای مواجهه با همراهان بیماران و ساعات کاری بالا از مهمترین عوامل مشترک در خشونت های اعمال شده علیه پرستاران می باشند.

نتیجه گیری: در شهر و منطقه ما خشونت علیه پرستاران به عنوان عاملی بحرانی تهدیدگر حیات و عاملی بسیار خطرناک روبه افزایش در بیمارستانهای عمومی است، بنابراین اقدامات و مداخلات سریع و همه جانبه ای در جهت کاهش و یا از بین بردن خطرات ناشی از اعمال خشونت ها مورد نیاز است.

واژگان کلیدی: خشونت - پرستار - بیمارستان - بیمار - پزشک.

ارائه گزارش خلاصه ترجمان دانش از پایان نامه دانشجویان MPH سیاستگذاری سلامت

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز

معاونت تحقیقات و فن آوری

مرکز تحقیقات سیاستگذاری سلامت

نام و نام خانوادگی دانشجو: دکتر نیما غزنفری / شماره دانشجویی: ۹۵۲۳۹۰۸۰۱۱ / ورودی سال: ۱۳۹۵
عنوان طرح: بررسی تحلیلی خشونت های اعمال شده علیه پرستاران شاغل در بیمارستان های عمومی دانشگاه علوم پزشکی شیراز
کد پژوهشیار پایان نامه مصوب مرکز تحقیقات سیاستگذاری سلامت: ۹۵-۰۱-۶۲-۱۳۲۲۸
تاریخ شروع انجام تحقیق: زمستان سال ۱۳۹۵ / تاریخ اتمام تحقیق: تابستان سال ۱۳۹۷ / تاریخ ارائه این گزارش: بهار سال ۱۳۹۸
محل اجرای تحقیق: استان فارس، شهر شیراز
نام و نام خانوادگی استاد راهنمای پایان نامه: دکتر بهنام هنرور متخصص پزشکی اجتماعی و طب پیشگیری و دانشیار تمام وقت دانشگاه علوم پزشکی شیراز و مرکز تحقیقات سیاستگذاری سلامت دانشگاه علوم پزشکی شیراز
شماره تماس دانشجو: ۰۹۳۷۶۳۳۰۸۴۷ / آدرس ایمیل دانشجو: Nima_ghazanfari@yahoo.com
قبل از انجام این تحقیق در مورد موضوع مورد مطالعه چه می دانستیم ؟ (در حداکثر ۵ سطر و با توجه به آخرین شواهد موجود به صورت آمار و ارقام و تیتروار)
- آمار خشونت در کل جهان رو به افزایش است.
- خشونت محل کار در سیستم های بهداشت و درمان بیشتر از سایر خشونت ها روز به روز روبه افزایش است.
- خشونت کلامی (۸۲-۹۶٪) بیشترین نوع خشونت مورد مشاهده در سرتاسر جهان است.
- کارکنان سیستم بهداشت و درمان بسیار بیشتر (۱۶ برابر) از باقی مشاغل مورد خشونت قرار می گیرند که در راس آنها پرستاران (۳ برابر بیشتر از باقی کادر بهداشت و درمان) هستند.
- آمارها نشان می دهد که این افزایش خشونت های تهدید کننده حیات سبب کاهش کیفیت مراقبت، کاهش تمرکز بر روی کار، افزایش بروز خطاهای کاری، کاهش احترام به مسائل اخلاقی، افزایش واکنش های احساسی (خشم- ناراحتی- ترس)، ترک کار و یا مرگ می گردد.
- جهت کاهش خشونت های محل کار هماهنگی تمام قوا از مقننه گرفته تا مجریه و قضاییه لازم است.
- آموزش نحوه برخورد با خشونت به پرسنل و افزایش نگرانی های دوره دیده به کاهش خشونت ها کمک می کند.

مطالعه حاضر چه اطلاعاتی را به دانش موجود اضافه می نماید؟ (شامل مهمترین نتایج بصورت آمار و ارقام و تیتروار)

- طرح تحول نظام سلامت و برنامه پزشک خانواده تا چه میزان با افزایش مراجعات به بخش های عمومی و بیمارستانهای دولتی شهر شیراز سبب عواقب بد گردیده است.

- بالا رفتن حجم کار پرستاران سبب اعمال خشونت چه از طرف بیماران و همراهانشان علیه کادر درمان و چه از طرف پرستاران و کادر درمان علیه آنها می گردد که این خود به خود سبب افزایش خطاها و نارضایتی ها می گردد.

- ۳۶۳ (۸۹/۶٪) نفر حداقل یک نوع خشونت را تجربه کردند در حالیکه اکثریت آنها (۶۸/۴٪) بیش از یک نوع خشونت را متحمل شدند.

- به ترتیب بیشترین میزان خشونت مشاهده شده علیه پرستاران شامل: سوءاستفاده شفاهی (۸۳/۹٪)، تهدید شفاهی (۲۷/۶٪)، خشونت فیزیکی (۲۱/۴٪)، سوء استفاده جنسی (۱۰/۸٪) و آزار قومیتی (۶/۱٪) بودند.

- از لحاظ منبع ایجاد خشونت هم به ترتیب بیماران با ۷۰/۶٪ موارد، همراهان بیماران با ۴۳/۱٪ موارد و همکاران در کادر درمان با ۴/۱٪ موارد مهمترین منابع بودند.

- پرستاران غیررسمی، پرستاران با قومیت های غیر از فارس، پرستاران دارای بیماری، پرستارانی که در شیفت های غیر از عصر بودند و آنهایی که تجربه کاری خیلی کم یا زیاد داشتند بیشتر از باقی پرستاران مورد خشونت قرار گرفتند و بطور ناباورانه ای مواجهه با همراهان بیماران و ساعات کاری بالا از مهمترین عوامل مشترک در خشونت های اعمال شده علیه پرستاران می باشند.

پیشنهادهای (ات) در زمینه انجام مداخلات بعدی مورد لزوم :

- آموزش و توانمندسازی پرستاران در کنترل خشم
- برقراری سیستم های کنترلی و ثبت خشونت در محیط های بیمارستانی و بها دادن به آنها
- کم نمودن برخی از اغراق ها و یا بزرگنمایی ها در گزارش برخی خشونت ها با گذاشتن ناظران آگاهتر بر پرستاران
- انجام مطالعه با جامعه آماری بیشتر
- انجام مطالعات بیشتر
- از طرف بیماران و همراهانشان هم به قضیه خشونت نگاه گردد
- مقایسه بخش های خصوصی با دولتی

مخاطبین این گزارش و روش مناسب اطلاع رسانی به هر کدام :

- سیاست گذاران مرتبط با سلامت شاغلین در سیستم های بهداشت و درمان
- مدیران بیمارستان ها و مراکز درمانی
- سازمان نظام پرستاری کشور
- محققان حوزه سلامت
- برنامه ریزان حوزه سلامت

نام و نام خانوادگی تکمیل کننده فرم: دکتر نیما غظنفری

امضاء تکمیل کننده فرم: ۱۳۹۸/۰۲/۲۳

دکتر نیما غظنفری
Dr. N. Ghaznafari Ph.D.
نظام پزشکی
۱۹۱۲۷-۵

Shiraz University of Medical Sciences
Vice Chancellery of Research
Health Policy Research Center

Analytical Study of Violence Against Nurses in the
Medical University Affiliated Public Hospitals in
Shiraz, Iran

By:

Nima Ghazanfari, Pharm D, MPH

A thesis submitted to postgraduate management for the degree of
master of public health (MPH) in:

Health Policy

Thesis Supervisor:

Behnam Honarvar, MD, MPH, MSc

May 2019

بسمه تعالی

فرم
شماره ۵

دانشگاه علوم پزشکی
معاونت تحقیقات و فن آوری دانشگاه
مرکز تحقیقات سیاستگذاری سلامت
فرم تأیید پایان نامه دانشجویان MPH مجازی سیاستگذاری سلامت

این قسمت توسط دانشجو تکمیل گردد

۹۵۲۳۹۵۸۵۱۱

به شماره دانشجویی: بنمایا عظیمی

پایان نامه سرکار خانم / جناب آقای
مقطع تحصیلی MPH مجازی رشته: سیاستگذاری سلامت، تحت عنوان:
شماره دانشنامه علمی مرکز / گروه:
Violence against nurses: A neglected and health-threatening epidemic in the

university
affiliated
Public
hospitals in
Shiraz, Iran.

به سرپرستی سرکار خانم دکتر / جناب آقای دکتر
با شماره ثبت پروپوزال / کد پژوهشی: مورخ:
در مرکز تحقیقات سیاستگذاری سلامت تصویب شده است.
(۱۳۹۵/۱۰/۲۸) (۶۵-۵۱-۷۲-۱۳۲۲۸)

دکتر بنام خنرور

۱- تأیید استاد(ان) راهنمای پایان نامه:

مهر و امضاء	الف: دکتر بنام خنرور
مهر و امضاء	ب: دکتر

۲- تأیید استاد(ان) مشاور پایان نامه:

مهر و امضاء	الف: دکتر
مهر و امضاء	ب: دکتر

۳- تأیید هیئت داوران:

مهر و امضاء	الف: دکتر آروین هدایتی
مهر و امضاء	ب: دکتر کاملیا حمیری
مهر و امضاء	ج: دکتر بنام خنرور معاون پژوهشی مرکز تحقیقات سیاستگذاری سلامت
مهر و امضاء	د: دکتر لماینده معاونت پژوهشی / ناظر دانشگاه

دکتر آروین هدایتی

معاونت تحقیقات و فن آوری
فلوئید ساینک سوکاتو (روان شورا)
استادیار تمام وقت دانشکده علوم پزشکی شیراز
همکار برادری پژوهش خانواده شده و

پایان نامه در تاریخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۸ توسط هیئت داوران مورد بررسی قرار گرفت و با نمره (ب) (خوب)
(عدد) ۲۰ به تصویب لهای رسید.

معاون پژوهشی مرکز تحقیقات سیاستگذاری سلامت
دکتر بنام خنرور
تاریخ: ۱۳۹۵/۱۰/۲۸
مختص: دانشکده علوم پزشکی شیراز

Shiraz University of Medical Sciences
Vice chancellery of Research
Health Policy Research Center

Analytical Study of Violence Against Nurses in the Medical
University Affiliated Public Hospitals in Shiraz, Iran

By:

Nima Ghazanfari

A thesis submitted to postgraduate management for the degree of master of
public health (MPH) in:

Health Policy

Thesis Supervisor:

Behnam Honarvar

May 2019

Violence against Nurses: A Neglected and Health-threatening Epidemic in the University Affiliated Public Hospitals in Shiraz, Iran

Behnam Honarvar¹, Nima Ghazanfari¹, Hadi Raeisi Shahraki², Sara Rostami¹, Kamran Bagheri Lankarani¹

Abstract

Background: Nurses are more likely to be exposed to violence at their workplace in comparison with other employees.

Objective: To determine various aspects of violence against nurses in Shiraz public hospitals.

Methods: This cross-sectional study was conducted from 2017 to 2018, using a multistage random sampling method. Violence including verbal threats, verbal abuse, physical and sexual abuse as well as ethnical types, violence from patients, patients' companions and coworkers, and causes of violence were investigated using a checklist.

Results: 405 nurses with a mean age of 30.2 (SD 7.1) years and female to male ratio of 4.2 were interviewed. 363 (89.6%) nurses had experienced at least one kind of violence; 68.4% suffered from more than one type of violence. Verbal abuse (83.9%), verbal threats (27.6%), physical violence (21.4%), sexual abuse (10.8%), and ethnical harassment (6.1%) were the most common types of violence experienced by the nurses. Patients' companions, patients, and physicians were reported as the sources of violence in 70.6%, 43.1%, and 4.1% of cases, respectively. Nurses with non-official employment status and non-Farsi ethnicity, having a disease, with non-evening shift work, and those with short or long employment period were more affected. Unrealistic expectations by patients' companions and long working hours were the most common attributing factors.

Conclusion: Violence against nurses, as a strenuous and health-threatening crisis, has become epidemic in public hospitals in our region. Effective interventions are warranted to sort out these problems.

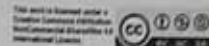
Keywords: Violence; Nurses; Hospitals; Patients; Physicians

Introduction

Violence against medical staff has become widespread and a growing problem worldwide.^{1,2} According to

the Bureau of Statistical Studies, 60% of workplace violence occurs in health care settings;³ health care employees are 16 times more likely to experience violence at their workplaces,⁴ and nurses, due to

Cite this article as: Honarvar B, Ghazanfari N, Raeisi Shahraki H, et al. Violence against nurses: A neglected and health-threatening epidemic in the university affiliated public hospitals in Shiraz, Iran. *Int J Occup Environ Med* 2019;10:113-125. doi: 10.15171/ijoem.2019.1556

To review this article online, scan this QR code with your Smartphone

¹Health Policy Research Center, Institute of Health, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran

²Department of Epidemiology and Biostatistics, School of Health, Shahrekord University of Medical Sciences, Shahrekord, Iran

Correspondence to Nima Ghazanfari, Pharm D, MPH, Health Policy Research Center, Institute of Health, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran. Tel: +98-937-633-0847. E-mail: Nima_ghazanfari@yahoo.com. Received: Dec 29, 2018. Accepted: Apr 3, 2019.